

No Airua na Pakpakat ta Pol tupas ira KORIN

Ta iakan ra pakpakat dahat nas no bala Pol bia ga manga marsei ma ga manga ngarau uta ira Kristian aras Korin. Ari tunatuna diet ga nem bia diet na kap ra kinkinis na lualua tano lotu kaia Korin ma diet ga bul hasur Pol. Diet ga tangai bia Pol pai tiga apostolo tutuna hua pai hatur kahai no dadas bia na kurei timaan no lotu kaia Korin. Io, ma ari Kristian diet ga mur iakano mangana lilik, diet gaam bul hatamat diet ma diet ga nas hasur Pol. Io, Pol ga kiskis aras Esia ma ga manga tapunuk ma ga manga nem bia diet na lilik pukus, hua gaam tulei Taitus uras Korin ma tiga pakpakat wara hakatom diet ta ira nudiet magingin sakena. Senbia Pol ga manga lilik baa uta ira Korin gaam mur no hinahaan ta Taitus kanong ga wara harusa Taitus ing ga tapukus bia na nunurei bia ira Korin diet gata lilik pukus bia taia. Pol pa ga nas lah ia aras Troas hua gaam haan uras Masedonia (nas 2 Korin 2.12-13). Ma Pol ga manga iangianga utano nuna pinapalim na warawai ma bia no tahut na hinhinawas i manga bilai ta ira warkurai ta Moses (2.14-6.21) kanong pa ga nem bia diet na hilau talur no nuna nianga nong diet gata kap timaan lah ia. Ga hasakit ta diet ing diet ga bul hatamat diet gaam haminis bia ia at i ta kap ira tinirih, senbia kaikek ra tinirih ing i haminis

bia ia tiga bilai na tunatuna ta Karisito (4.1-18; 6.1-10). Io, Pol ga manga nem bia diet na lilik pukus (5.20-7.4) ma ing Pol ga harusa Taitus aras Masedonia (7.5-6) ma Taitus ga hasasei Pol tano bilai na lilik pukus ta ira Korin, iakan ga manga haguama Pol (7.6-16). Io, ga hasasei diet bia diet na tagurei timaan no nudiet hartabar uta ira Kristian aras Ierusalem (8.1-9.15) ma ga tar ra dadas na hatumarang ta diet ing diet ga bul hanapu Pol bia diet na lilik pukus mah, bia Pol kaba gi manga hapidinau diet ing na haan tupas diet aras Korin (10.1-13.10).

¹ Iau Pol tiga apostolo ta Iesu Karisito haruat ma no sinisip ta Kalou, ma Timoti no tasi dahat ta Karisito, mamir tulei ken ra nianga tupas muat ira mataniabar na lotu gar ta Kalou kaia Korin ma muat bakut ira mataniabar gar ta Kalou ta ira mes na tamaan kaia Akaia.

² A harmarsai ma ra malum tupas muat maram tano adahat Sus ma no Watong Iesu Karisito.

Kalou i la hamaraam dahat

³ A pirharlat uram tupas Kalou. Ia no God ma a Sus ana no nudahat Watong Iesu Karisito. Ia no adahat Sus nong i la tartar ra harmarsai ma ia no God nong i la tartar ira harhamaraam bakut. ⁴ Ia nong i la hamaraam dahat nalamin ta ira dadas na tinirih bakut ing i ubal dahat, waing dahat naga tale bia dahat na hamaraam diet ira mesa ing diet kis nalamin ta ira mangana tinirih sa ing i ubal diet. Ma dahat na hamaraam diet ma no harhamaraam nong Kalou ga tabar

dahat ma ia. ⁵ Hoing bia ira ngunngutaan ta Karisito i saal burung ira nudahat nilon, hua mah ira harhamaraam maram hoing Karisito i saal burung dahat. ⁶ Ing bia a mon tinirih i ubal mehet,* i ngan hua wara hamaraam muat ma wara halon muat. Ing bia di hamaraam mehet, i ngan hua wara hamaraam muat. Ma iakano harhamaraam nong Kalou i tar ia ta muat ing muat tur dadas manapu ta kaikek ra ngunngutaan i haruat ma ing mehet kilinganei mah. ⁷ Mehet nurnur bia ira linga na hanuat timaan taar ta muat. Ma mehet tur dadas ta iakano mangana lilik kanong mehet nunurei bia muat ta kap ira pinlawe muat ta ira numehet harhamaraam hoing muat ta kilinganei harahut mah mehet ta ira numehet ngunngutaan.

⁸ Kaba tasigu ta Karisito, mehet nem bia muat na palai tano tinirih ing mehet ga kilinganei aras Esia. No tamat na tinirih nong ga hanuat taar ta mehet, pa mehet ga tale bia mehet na pusak, hua mehet ga lik bia, “Maris, pai haruat bia dahat na lon um.” ⁹ Mehet ga kilinganei iakan ra tinirih hoing bia tiga tena gil warkurai i ta bul um no ula warkurai bia mehet na maat. Senbia i ngan hua bia pa mehet naga tur tano numehet dadas at senbia mehet na tur tano dadas ta Kalou nong i hatut ira minaat. ¹⁰ Ia nong ga halangalanga sei mehet talur tiga tamat na sakana hinirua hua, ma na halangalanga sei mehet mah. Ma mehet

---

* **1:6** Ing Pol i tangai ‘*mehet*’ ta iakan ra pakpakat i nanaas bia i iangianga uta diet ira tena pinapalim tano lotu ing diet tikai ma ia, diet ing diet taram timaan no nuna hausur.

ta so no numehet lilik tana bia i tutuna bia na halangalanga sei habalin mehet namur. ¹¹ Ma Kalou na gil hua ing muat na papalim tikai ma mehet wara harharahut mehet ma ira numuat sinsaring. Ma bia muat na saasaring hua, Kalou na balu ira sinsaring ta ira haleng ma na harahut mehet ma no nuna harmarsai. Io hua, a haleng diet na tanga tahut tupas ia uta mehet.

Pol pa ga haan tupas diet warah

¹² Io, ma no numehet nianga na latlaat i hoken, bia narako tutun at tagu iau kilinganei bia pa mehet bisbis ta dahina ma mehet ta mur ira mangana tintalen maram hoing Kalou i takodas harsakit ing mehet ta lon nalamina tano ula hanua. Ma tutuna sakit mehet ga gil hua ing mehet ga lon nalamina ta muat. Pa mehet ga lon hua haruat ma ira gumut na lilik makai tano ula hanua mon. Taia. Mehet ga lon hua haruat ma no harmarsai gar ta Kalou. ¹³⁻¹⁴ Hokaiken, mehet pakpakat tupas muat ira linga sen mon ing i tale bia muat na was ma muat na palai tanai. Hoing muat ga palai dahina uta mehet, io, iau manga nem bia muat na palai harsakit bia mehet no numuat burena wara latlaat hoing mehet mah, mehet naga latlaat uta muat ta iakano bung tano Watong Iesu.

¹⁵ Iau ga manga palai bia muat lilik hua uta mehet, hua iau gaam bul no nugu lilik bia ena luena kol muat waing muat naga kap ra harharahut ta airua pakaan. ¹⁶ Hoken, iau ga lik bia ena kol muat nalamina tano nugu hinahaan uram Masedonia ma tano nugu taptapukus balin ma Masedonia. Ma iau ga lik bia muat naga

harahut iau tano nugu hinahaan uras Iudeia. ¹⁷ Ma bia iau ga lik um bia ena haan hua, muat lik bia iau tiga tena lilik irirua? Taia. Hoeh, muat lik ing bia iau bul no nugu lilik, iau lilik utagu sen mon hoira tunatuna makai ra ula hanua, hua iau naga tangai pakur bia “I tutuna” ma “Pai tutuna” mah? ¹⁸ Muat nunurei tutun at bia Kalou i la gilgil haruatanei ing i la tangtangai, hua i takut bia muat na nunurei bia mehet ngan hua mah ing mehet ga tar no numehet hinhinawas tupas muat, ma pa mehet ga tangai bia “I tutuna,” ma “Pai tutuna.” ¹⁹ Iakan i palai kanong pa dahat nas narako ta Iesu Karisito no Nati Kalou nong mital ma ne Timoti ma ne Sailas mital ga warawai nalamin ta muat, bia narako tana ira linga i tutuna ma pai tutuna mah. Taia. Ira linga i tutuna sen mon tana. ²⁰ Iakan i palai kanong ira kunubus ta Kalou bakut diet hanuat tutuna narako ta Karisito. Io hua, tano nudahat kinkinis narako ta Karisito dahat hatutun ira nudahat sinsaring ing dahat tangai “Amen” tupas Kalou. Ma iakan ra magingin i hatatik no hinsa Kalou. ²¹ Ma nong i hatutuna mehet tikai ma muat tano nudahat kinkinis narako ta Karisito, ia ne Kalou. Ma ia nong ga pilak hasisingen dahat. ²² Ia mah nong ga barai bat dahat bia wara nuna ma ga bul no Halhaliana Tanua narako tutun at ta ira kati dahat hoing tiga kunubus wara hatutuna bia na tar ira mes na haridaan ta dahat namur.

²³ Iau kilam Kalou bia ia na sura haut bia pa iau ga nem bia ena hapidinau muat, ma iakan no burena bia pa iau ga haan tupas muat kaia Korin. ²⁴ Pa iau tangai bia mehet wara kurkurei ira numuat mangana lilik ta ira linga muat nurnur

tanai. Taia, kanong muat tur dadas ta ira linga muat nurnur tanai. Senbia mehet papalim tikai ma muat bia muat na kap ra gungunuama.

2

¹ Hokaiken, iau ga bul no nugu lilik bia pa iau na tapukus balin ukaia ta muat ma ena ma gil hatapunuk muat. ² Ma iau ga lilik hua kanong ing bia iau gaar gil hatapunuk muat, siga um gaar kis taar wara haguama iau? Taia tari. Muat sen mon ing iau gaar ta gil hatapunuk muat. ³ Ma iau ga pakat no mangana nianga hua ing iau ga tulei ukaia ta muat kanong bia ena haan tupas muat, pa iau nem bia ira tunatuna ing i tale bia diet na me haguama iau, diet na me gil hatapunuk balik iau. Ma iau manga palai ta ira numuat tintalen bia muat na guama mah ing bia iau guama. ⁴ Hokaiken, iau ga pakpakat tupas muat nalam in ta ra tamat na harmanang ma ra tamat na tinirih narako tano balagu. Ma iau ga pakat ia ma ra haleng na palona matagu. Pa iau ga pakpakat hua bia enaga gil hatapunuk muat, senbia wara hapalainei muat bia iau manga sip muat.

Diet na lik luban sei ira rongga ta nong di ga hapidinau ia

⁵ Bia tikai i ta gil hahuat ra tapunuk, pai manga gil hatapunuk iau. Taia. I ta gil hatapunuk muat, senbia pai manga tamat mon. Pa ni tangai bia i ta manga gil hatapunuk muat. ⁶ I haruat mon iakan ra harpidinau ing ira haleng ta muat, muat ta hapupusak tar ia tana. ⁷ Senbia kaiken balik i tahut bia muat na lik luban sei ira nuna rongga

ma muat na hamaraam ia, kanong no tamat na tapunuk kaba gi hagawai ia. ⁸ Io hua, iau haragat muat bia muat na haminis habalin bia i tutuna bia muat nem ia. ⁹ Ma no burena bia iau ga pakpakat ukaia hoing muat, bia enaga nas ing bia muat na tur dadas tano harwalaam ma bia muat naga taram nianga ta ira kaba linga bakut. ¹⁰ Ma bia muat lik luban sei ira ronga nuna tikai, iau bilang, iau lik luban sei mah ira nuna ronga. Ma a mangana ronga hoeh iau ta lik luban sei, iau ta lik luban sei ia ra matmataa ta Karisito wara gaia muat. Senbia i tale sen mon bia ena gil hua ing bia i tutuna bia a mon ronga kana wara liklik luban sei. ¹¹ Ma iau ta gil hua bia Satan kaba gi lam habisbis hagawai dahat. Dahat palai um ta ira nuna keskes na lilik ing i la gilgil.

Pol ga ngarngarau uta Taitus

¹² Io, ma bia iau ga haan uras Troas wara warawai tano tahut na hinhinawas ta Karisito, iau ga nas bia no Watong gata tar mahua tagu bia ena papalim kaia. ¹³ Senbia iau ga manga ngarngarau kanong pa iau ga tale bia ena silhei no tasigu Taitus kaia, hua iau gaam haan talur diet kaia, iau gaam haan um uras Masedonia.

Pol ga papalim hoeh wara hinhinawas utano sigara kunubus

¹⁴ Senbia mehet tanga tahut ta Kalou nong i la lamlam mehet wara haminis bia Karisito i ta luai tano nuna hinarubu hoing tiga tamat na umri na hasalsal hani ira nuna hirua hua. Ma hoing no dadaip na puh harbasiane i tiga sangsangina i sangina timaan, io, Kalou i ta tulei harbasiane

mehet bia ira tunatuna ta ira sibaan bakut diet naga nunurei ia. ¹⁵ Hokaiken, mehet hoing no bilai na sangsangina makaia ta Karisito tupas Kalou ing i hanahaan harbasiai nalam in ta diet ing Kalou i halhalon diet ma ing diet kana diet hirhirua. ¹⁶ Tano ninaas ta ari, mehet hoing a sangsangina na minaat. Ma ta diet ira mesa, mehet a sangsangina na nilon. Ma i manga dadas sakit bia siga tikai na pusak tiga mangana pinapalim hua. ¹⁷ Senbia pa mehet ngan hoing diet ira haleng ing diet kios hagawai no nianga gar ta Kalou ma diet papalim ma ia wara kapkap kinewa. Taia. Tano numehet kinkinis narako ta Karisito ma ra matmataa ta Kalou ma hoing ira tunatuna Kalou i ta tulei, mehet la tangtangai ira linga ing mehet nunurei tar bia i tutuna.

3

¹ Ing iau tangai hua i nanaas bia tiga pakaan balin mehet tangai bia mehet ira bilai? Hoeh, mehet supi bia mehet na kap ta pakpakat na hinhinawas palai makaia ta muat tupas ira mesa bia diet na palai bia a bilai na tunatuna mehet? Bia mehet supi bia aring mesa diet na tar tiga mangana pakpakat hua taar ta muat waing muat naga nas bia a tahut na tunatuna mehet? Taia. ² Muat at, muat ira numehet pakpakat ing mehet ta kap. Ma di ta pakat tar ta ira bala mehet. Ma ira mataniabar bakut diet ta was ma diet palai tanai. ³ Muat la hamhaminis bia muat at tiga pakpakat maram ta Karisito, ma a hunena ta ira numehet pinapalim. Pa di ga pakat ma ra linga na pakpakat makai napu hoira kaabus

bia kalihora. Taia. Di ga pakat ma no Tanuana no lilona Kalou. Pa di ga pakat ta ira pala haat na pakpakat, senbia di ga pakat ta ira bala na tunatuna.

⁴ Mehet tangai hua kanong tano numehet kinkinis narako ta Karisito ma ra matmataan ta Kalou mehet manga palai bia kaiken ra linga i tutuna. ⁵ Senbia taia tiga burena aram narako ta ira numehet nilon i lam ira numehet lilik bia mehet na lik bia mehet tale wara gilgil iakan ra pinapalim. Senbia mehet petlaar ira linga narako tano harharahut makaia ta Kalou. ⁶ Ia nong ga harahut mehet bia mehet naga tale bia mehet ira tultulai tano sigara kunubus. Iakan ra kunubus, pa di ga gil ia ma ra mangana warkurai di ga pakat. Taia. Di ga gil ia ma no Halhaliana Tanua, kanong ira warkurai di ga pakat i la tartar tunatuna taar tano minaat senbia no Tanua i la tartar ra nilon.

No minamar tano sigara kunubus

⁷⁻⁸ Ing Kalou ga tar ira warkurai, ga kut ira pakpakat taar ta ira pala haat. Ma ga tar kaikek ra warkurai tikai ma no minarina. A tutuna bia no murarang ta iakano minamar tano matmataan ta Moses ga wara patpataam, senbia ira Israel pa diet ga tale bia diet na ngok dadas tana. Ma bia kaikek ra warkurai na tartar tunatuna taar tano minaat i hanuat tikai ma ra minamar, io, i tutuna bia no pinapalim tano Halhaliana Tanua i ta hanuat ma ra tamat na minamar. ⁹ Ing bia a mon minamar i kis ta ira warkurai ta Moses ing ga papalim wara tartar tunatuna taar tano minaat, io, a tamat na minamar i kis tano tahut na hinhinawas nong i

papalim wara tartar no takodasiana kinkinis ta ira tunatuna. ¹⁰ A mon minamar ga kis ta kaikek ra warkurai senbia no minamar tano kunubus kaiken i tamat sakit ta iakanong manaluai. Io hua, bia da haruatanei dir kaiken, i hoing bia taia um ta minamar ta iakanong manaluai. ¹¹ A tutuna. Ma bia kaikek ra warkurai ing diet wara panpanim laah ga hanuat ma ra minamar, a tamat na minamar i kis ta iakanong nong na kis hatikai.

¹² Io hua, mehet manga balamasa kanong mehet ta hatur kahai iakano bilai na kunubus nong pa na pataam. ¹³ Ma pa mehet haruat ma Moses nong git pulpulus bat no matmataan tana bia ira Israel kaba diet nas bia no murarang i wara patpataam. ¹⁴ Senbia ira nudiet lilik ga tabanus. Ma i tabanus kanong iakano mangana pupulus at i la pulus tar ira nudiet lilik tuk taar katin ing diet was ira nianga tano tuarena kunubus. I kis taar hua kanong no Watong i kap sei ia ta diet sen mon ing diet kis narako ta Karisito. ¹⁵ Ma tuk taar katin ing diet was ira warkurai ta Moses, a pupulus i pulus tar ira nudiet lilik. ¹⁶ Iasen ing at bia tiga tunatuna i talingan tupas no Watong, no Watong na kap sei no pupulus. ¹⁷ Ma no Watong, ia no Halhaliana Tanua. Ma ing no Tanuana no Watong i kis taar kaia, ira tunatuna diet langalanga talur ira warkurai ta Moses. ¹⁸ Ma dahat bakut ing taia ta pupulus ta ira matmataan ta dahat, i hoing bia dahat nanaas tiga tirtirewa ma dahat nas no minarina no Watong. Ma dahat la kikios haruat ma iakano malalar dahat nas ia hoken:

ira minari dahat i la tahtahuat hanahaan. Ma ira minari dahat i hanuat makaia tano Watong, nong ia no Tanua.

4

Dahat hoing ira gagopai ing i malus bia na taparok

¹ Ma tano harmarsai ta Kalou, i ta tar iakan ra pinapalim ta mehet bia mehet na gil ia. Ma pa mehet malmalunga talur no pinapalim. ² Taia. Senbia mehet ta haan talur ira magingin ing di gil suhai ma ra hirhir. Pa mehet lam habisbis tikai. Hua mah, pa mehet kios hagawai ira nianga ta Kalou. Taia. Senbia mehet haminis ira tutuna. Ma ta iakan ra magingin mehet haminis mehet ta ira lilik ta ira tunatuna bia diet naga nas kilam mehet bia mehet bilai. Ma mehet gil hua ra matmataan ta Kalou. ³ Ma bia i tutun bia a mangana pupulus i pulus tar no numehet tahut na hinhinawas, i susuhai hua ta diet ing diet hirhirua. ⁴ No tamat na tadaar ta iakan ra ula hanua i ta hakankado ira lilik ta diet ing pa diet nurnur, waing pa diet na tale wara nasnas no madaraas tano tahut na hinhinawas tano minamari Karisito, ia no malalari Kalou. ⁵ Ma iau tangai hua kanong pa mehet warawai balin uta mehet at. Taia. Mehet ianga uta Iesu Karisito bia ia no Watong ma bia mehet, mehet ira numuat tultulai wara gaia Iesu. ⁶ Kalou nong ga tangai bia, “I tahut bia a lulunga na murarang makaia tano kankado,” ia a mon iakanong nong ga murarang taar ta ira bala dahat waing dahat

naga palai, dahat naga nunurei no minamari Kalou nong i murarang ra matmataa ta Karisito.

⁷ Senbia dahat ing dahat hatur kahai iakan hoing tiga bilai na bunbulaan, dahat haruat hoing ira gaggopai di gil ma ra pisa ma i matien bia na taparok waing naga hanuat palai bia iakan ra tamat na dadas dahat hatur kahai ia i hanuat maram ta Kalou ma pataia bia makai ta dahat. ⁸ Ira kaba tinirih i manga ubal mehet ma senbia pai hapataamnei mehet. Mehet la ngarngarau uta ira tinirih ma senbia pa mehet sangeh a baa wara walwalar. ⁹ Haleng na pakaan di haliarei mehet senbia pa mehet la tur sen taar. Di la manga hanghagawai mehet ma senbia pa di gil haliarei hasakitnei mehet. ¹⁰ Ing di la gilgil hua ta mehet i hoing bia mehet la kilkilanganei no hinarubu bingbing nong di ga gil ia ta Iesu narako ta ira palatamai mehet. Ma i ngan hua ta mehet waing no nilon ta Iesu naga hanuat palai mah ta ira palatamai mehet. ¹¹ Hokaiken, di la hanghagawai mehet hutaten ra minaat, mehet ing mehet lon baa. Ma ne Iesu no burena bia di la gilgil hua taar ta mehet. Ma i ngen hua ta mehet waing no nilon ta Iesu naga hanuat palai mah ta iakan ra palatamai mehet nong na maat. ¹² Io hua, mehet gi la wara minaat, senbia muat la hatur kahai no nilon.

¹³⁻¹⁴ Senbia mehet ngan hoing no nianga ta Kalou di ga pakat ia i tangai bia, *“Tau ga nurnur, hua iau gaam ianga.”* Ma ta iakan ra mangana nurnur mah, mehet nurnur, hua mehet gi ianga kanong mehet nunurei bia ia nong ga hatut haut no Watong Iesu talur ra minaat, ia mah na hatut

haut mehet tikai ma ne Iesu ma na bul hahuat mehet tikai ma muat ra matmataan tana. ¹⁵ Ma kaiken ra linga bakut wara gaia muat. Ma ing no harmarsai ta Kalou i hanahaan harbasiai tupas ra haleng, halengin ta diet, diet na tanga tahut uram naliu, io hua, diet na hatamat Kalou.

¹⁶ Io hua, pa mehet malmalunga talur no pinapalim. A tutuna bia ira tamai mehet i ta tutu- arain hanahaan, senbia narako tutun at ta mehet i singsigarina hanahaan ta ira kaba bungbung.

¹⁷ Hokaiken, ira numehet mamakina tinirih ing i ubal mehet ra kumkumina pakana bung mon, i hathatahuat taar ta mehet ra tirihuana minamar ing i kis hathatikai. Ma kaiken ra minamar pai tale bia da haruatanei ma kaiken ra nat na tinirih. ¹⁸ Ma i ngen tutun hua ing pa dahat nas ira linga ing i tale bia da nas, ma senbia dahat nas ira linga ing pa di nas. Kanong warah, ira linga ing di nas pa na kis lawas, senbia ira linga pa di nas na kis hathatikai.

5

Ira palatamai dahat ing dahat na sigam tano tuntunut hut

¹ Io, ma ira palatamai dahat makai napu i hoing ra palpalih dahat lonlon narako tana. Ma ing di durei ia, dahat na kap ira hala maram ta Kalou, ira mangana hala ing na kis hathatikai aram ra mawai ma a mangana hala ing pa di gil ma ira lima dahat ira tunatuna. ² Ma tutuna sakit, ing dahat lonlon baa ta kaiken ra palpalih, dahat kis na marmaris kanong dahat nem bia dahat na sigasigam ma ira nudahat

hala maram ra mawai. ³ Ma dahat nem bia dahat na sigasigam hua kanong ing bia dahat na bul ia, pa dahat na tawaturia. ⁴ Hokaiken, ing dahat lonlon baa ta kaiken ra palpalih dahat kis na bala marmaris ma ra tamat na tinirih kanong pa dahat nem bia da kap sei ira gile dahat. Taia. Dahat nem bia dahat na sigasigam waing iakan ra palatamai dahat nong na maat na kikios ma naga lon. ⁵ Ma Kalou mon nong ga tagurei dahat uta iakan ra linga ma ia nong i ta tar no Halhaliana Tanua taar ta dahat hoing tiga kunubus wara hatutun bia na tar ira mes na haridaan ta dahat namur.

⁶ Io hua, dahat na balamasa hatikai. Ma dahat nunurei ing bia dahat lon baa ta kaiken ra palatamai dahat hoing ira ngasia dahat, io, dahat kis helik taar baa tano Watong. ⁷ (Iau tangai hua kanong dahat lon ma ra nurnur, ma pataia bia ta ira linga dahat la nasnas.) ⁸ Dahat nunurei hua, hua iau tangai bia dahat balamasa taar ma dahat nem balik bia dahat na haan talur kaiken ra palatamai dahat ma dahat naga hanuat taar tano nudahat tamaan tikai ma no Watong. ⁹ Io hua, no nudahat tamat na nemnem i hoken, bia dahat na haguama no Watong. Taia ta linga bia dahat kis kai ta ira palatamai dahat bia dahat kis helik aram naliu. ¹⁰ Dahat na lilik hua kanong tutun sakit dahat bakut dahat na tur taar tano kinkinis na warkurai ta Karisito, waing tikatikai ta dahat na kap ra binabalu haruat ma ira nuna pinapalim ing ga gilgil ing ga lon baa tano palatamaina. A tutun, na kap ra binabalu ta ira nuna pinapalim, bia ira nuna pinapalim i tahut bia i sakena.

Dahat naga harmaraam ma Kalou narako ta Karisito

¹¹ Mehet nunurei ma kilinganei no bunurut tupas no Watong, hua mehet walar bia mehet na sal lah ira tunatuna. I palai taar ta Kalou bia a mangana tunatuna sa mehet, ma iau manga nem bia i palai taar mah hua ta ira numuat lilik.

¹² Pa mehet walar bia mehet na tangai habalin ta muat bia mehet ira bilai. Taia. Ta kaiken ra nianga mehet tar mahua ta muat bia muat naga guama uta mehet waing muat naga tale bia muat na balu timaan diet ing diet guama panei ira linga diet nas mon ma taia bia ira tintalen kinam narako tikai. ¹³ Ing bia mehet ira ba, mehet ba wara gaiane Kalou. Ing bia i palai ira numehet lilik, mehet palai wara gaia muat.

¹⁴ No harmarsai ta Karisito i la duduan mehet bia mehet na ngan hua. Ma i tale bia na duan mehet kanong mehet nunurei tutun at bia tikai ga maat gaam kap no mahua ta diet bakut, hua diet bakut diet gaam maat. ¹⁵ No nuna minaat ga kap no mahua ta diet bakut waing diet ing diet lon baa pa diet na lon wara gaia diet at, senbia diet naga lon wara gaiana nong ga maat ma ga tut hut balin wara kapkap lah no nudiet mahua.

¹⁶ Io hua, kaiken um pa dahat na nas kilam ira tunatuna ma ra mangana lilik makai napu. A tutun, naluai dahat ga nas kilam Karisito hua, senbia kaiken um pa dahat tale bia dahat na gil habalin hua. ¹⁷ Io hua mah, ing bia tikai i kis narako ta Karisito, ia tiga sigara tunatuna. Ira tuarena linga i ta panim laah. Nas baa, ira sigara linga i ta hanuat um! ¹⁸ Kaiken ra

linga bakut maram ta Kalou nong ga hamaraam dahat tikai ma ia narako ta Karisito ma ga tar ta mehet no pinapalim na harmaraam. ¹⁹ Ma no pinapalim na harmaraam i hoken, bia Kalou ga hamhamaraam no ula hanua tikai ma ia narako ta Karisito. Hokaiken, pa ga lik lah ira nudiet sakena diet ga gilgil. Ma i ta tar sei iakan ra pinapalim taar ta mehet bia mehet na warawai utano harmaraam. ²⁰ Io hua, mehet ira turtur kiles uta Karisito ing i ta tulei mehet, ma i hoing bia tano numehet hasahesa Kalou i sasaring taar ta muat. Wara gaia ne Karisito, mehet manga saring muat bia muat na harmaraam ma Kalou. ²¹ Ma Karisito nong pa ga nunurei ira magingin sakena, Kalou ga gil ia bia ia kaikek ra sakena wara gaia dahat waing dahat naga kap no takodasiana kinkinis ta Kalou narako ta Karisito.

6

*Ta ira mangana kinkinis ta Pol, ga hapuasnei
bia ia i bilai*

¹ Ma ing mehet papalim tikai ma Kalou, mehet haragat mah muat ing muat gata hatur kahai no harmarsai ta Kalou, bia pa muat na kap bia iakano harmarsai ma pataia ta hunena.

² Hokaiken, Kalou i tangai bia,

“Ing no pakana bung ga hanuat bia ena balak lah uga, iau ga taram uga.

Ma ing no bung ga hanuat bia ena halon uga, iau ga harahut uga.”

Muat nas baa! Iakan um no pakana bung bia Kalou na balak lah muat. Kaiken um no bung bia na halon muat.

³ Mehet mola bia mehet na gil tiga linga bia tikai na tukai ia tana, kaba tikai gi nas habulbul no numehet pinapalim. ⁴ Taia. Hoing ira tultulai gar ta Kalou, mehet hapuasnei mehet ta ira numehet pinapalim bakut bia a bilai mehet. Ma mehet hapuasnei mehet hua ing mehet tur dasas ta ira tinirih, ing ira tinirih i ubal mehet, ma nalamin ta ira ngunngutaan ma ira purpuruan. ⁵ Hua mah, di ta lawat mehet, di ta his kahai mehet ra hala na harpidinau, ma haleng diet ga harhus ta mehet. Mehet ga papalim dasas, aring bung pa mehet ga sua, ma mehet ga taburungan. ⁶ Ma mehet hapuasnei mehet hua mah ta ira gamgamatien na magingin, ta ira palai na lilik, tano magingin na bala malum, ta ira tahut na pinapalim tupas ira mesa, tano Halhaliana Tanua, ma ta ira tintalen na harmarsai tutun. ⁷ Ma hua mah ta ira numehet hinhinawas uta ira linga i tutuna ma ta ira numehet pinapalim ma no dasas ta Kalou. Mehet palim no rumus na magingin takodas ta ira sot na lima mehet ma ira bakbakit na takodasiana pinapalim ta ira kesa na lima mehet. ⁸ Di ta hatamat mehet ma di ta nas hanapu mah mehet. Di ta pirlat mehet ma di ta tangai hagawai mah mehet. Mehet tutun harsakit senbia diet tangai bia “Tena bisbis” ta mehet. ⁹ Diet nunurei timaan mehet senbia diet nas mehet hoing ira mesa. Mehet la wara minaat taar senbia, muat nas baa, mehet lon taar mon. Di ga hapidinau mehet senbia pa di ga bu bing mehet. ¹⁰ Mehet la taptapunuk ma senbia mehet guama hait mah. Mehet tatalen hoira maris senbia mehet hawatong ra haleng. I hoing bia

pa mehet tinanei ta tiga linga senbia mehet hatur kahai ira linga bakut.

¹¹ Muat ira Korin, mehet ta manga ianga palai ta muat. Mehet ta gil hapuasnei ira linga bakut ta ira numehet kidilona nilon taar ta muat. ¹² Pai tutun bia mehet ta kap sei muat ta ira kati mehet. Senbia muat at muat haminis bia pa muat sip mehet. ¹³ Iau haianga muat hoing ra natigu bia muat na tatalen murmur mehet hoing mehet tatalen hua. Hoing iau ta gil ta muat, muat mah, muat na hapuasnei ira linga bakut ta ira numuat kidilona nilon taar tagu.

Waak bia ira tena nurnur diet na patep ta ira tabuna nurnur

¹⁴ Waak bia muat manga harhis ma diet ing pa diet nurnur. Hoeh, i tale bia no magingin takodas ma no magingin na ul pat dir na kis tikai? Ma no madaraas ma no kankado, dir na tur tikai hoeh?

¹⁵ Ma i tale bia Karisito ma Satan, dir na bala tikai? Ma ira tena nurnur ma diet ira tabuna nurnur, hoeh, tikai mon ira pinlawe diet? ¹⁶ Ma ira palimpua ma no hala gar ta Kalou, diet na haut tikai hoeh? Ma dahat at, dahat no hala tano lilona Kalou. Hoing Kalou ga tangai,

“Iau na kis tikai ma diet ma ena lon nalamin ta diet.

Ma na ngan bia iau no nudiet God ma diet ira nugu mataniabar.”

¹⁷ Io hua, no Watong i tangai bia,

“Muat na suur talur diet ma muat na kis sisingen ta diet.

Waak muat hutatei ira linga iau ta hatabu muat tanai,

ma iau ni taram lah muat.

¹⁸ Ma na ngan bia iau no amuat Sus ma muat ira natigu tunaan ma hahina.”
No Watong, no Dadasina i tangai hua.

7

¹ Ira bilai na tasigu, dahat ta hatur kahai kaiken ra kunubus, hua i tahut bia dahat na hagangamatien habal dahat ta ira linga i habilinga ira palatamai dahat ma ira tanua dahat. Dahat na manga ruu Kalou, io hua, dahat naga gamgamatien talur ira sakena.

Pol ga manga guama ing Taitus ga hasasei ia uta ira Korin

² Mehet nem bia mehet tiga sibana kati muat. Pa mehet ga bis lah ta linga ta tikai. Pa mehet ga hagawai ta tikai. Pa mehet ga bis tikai. ³ Pa iau tangai kaiken ra nianga wara tangtangai hagawai muat. Taia. Iau ta tangai tar bia muat kis taar ta ira kati mehet. Mehet tagura bia mehet na lon bia mehet na maat tikai ma muat. ⁴ Iau ta manga so no nugu lilik taar ta muat. Ing iau iangianga uta muat iau la manga pirpirilat muat. Iau ta kilinganei ra tamat na harharagat. Ma nalam in ta ira tinirih, no balagu i hung taar at ma ra gungunuama.

⁵ Kanong warah, ing mehet ga hanuat ukai Masedonia pa mehet kap sinangeh ta ira haleng na tinirih i kap mehet. A mon hargau tikai ma ira mesa ma a mon bunurut ta ira bala mehet. ⁶ Senbia Kalou nong i la hamaraam diet ing diet bala tirtirih, ga hamaraam mehet ma no hinanuat ta Taitus. ⁷ Ma pataia tano nuna

hinanuat sena mon, senbia uta ira harmaraam mah Taitus ga kap makaia ta muat. Ga hasasei mehet bia muat manga nem bia muat na nas iau, bia i tamat no numuat tapunuk, ma bia i mamahien ira numuat lilik utagu. Io hua, no nugu gunuama i manga tamat hanahaan.

⁸ Tutun bia no nugu pakpakat ga hatapunuk muat, senbia pa iau marmaris bia iau ga pakat ia. A tutun, naluai iau ga marmaris bia iau ga pakat ia senbia kaiken iau nas bia pa muat kilinganei halawaas ira tapunuk utano nugu pakpakat. ⁹ Ma kaiken um iau guama. Ma pa iau guama bia iau ga hatapunuk muat senbia no numuat tapunuk ga lam muat taar tano lilik pukus. Ma no numuat tapunuk ga haruat ma no sinisip ta Kalou, hua pa mehet gaam hagawai muat ta dahina. ¹⁰ A mangana tapunuk haruat tano sinisip ta Kalou i hatahuat no lilik pukus nong i harlamin tupas no harhalon. Ma tikai pa na marmaris bia i ngan hua tana. Senbia no tapunuk makai ra ula hanua i hatahuat ra minaat. ¹¹ Muat nas baa, bia asa ing iakan ra tapunuk nong i haruat ma no sinisip ta Kalou i ta hatahuat narako ta ira numuat nilon. Kaiken pa muat lik bia a linga na hinasakit iakano magingin sakena, senbia a dadas na linga ia. Muat manga mamahien wara hamhaminis bia pa muat tur tano sakena, muat ngalngaluan utano ronga, ma muat burut um. Kaiken muat manga nem bia muat na nas iau ma i mamahien ira bala muat utagu. Muat ga tur na pinaria taar, muat gaam hapidinau nong ga gil no sakena. Ta ira numuat tintalen muat ta haminis bia pa muat

gil tiga ronga ta iakan ra linga. ¹² A tutuna bia iau ga pakpakat tupas muat. Senbia pa iau ga pakat ia wara gaiana nong i gil no ronga, ma pataia mah bia wara gaiana no tunatuna nong iakano mesa i harango ia. Taia. Iau ga pakat ia bia muat naga palai ra matmataan ta Kalou bia i manga mamahien ira numuat lilik wara tuntunur tikai ma mehet. ¹³ Ma iakan no burena bia mehet ta balamasa ma ra gungunuama um.

A tutun bia mehet ta balamasa senbia ga manga tamat sakit ira numehet gungunuama ing mehet ga nas no tamat na gunuama ta Taitus kanong muat bakut, muat ga hatahutnei habalin no nuna nilon. ¹⁴ Ing mamir ga wor ma ia, iau ga pirlat muat, ma pa muat hahirhirnei iau. Ma hoing mehet ga tangtangai ira tutun tupas muat, hua mah, ing mehet ga pirlat muat ra matmataan ta Taitus, kaiken ra nianga i ta hanuat tutun mah. ¹⁵ No nemnem ta Taitus taar ta muat i tamat kakari ing i lik lah ira numuat tinaram ma bia muat ga balak lah ia ma ra bunurut ma ra dedar. ¹⁶ Iau guama um bia i tale bia ena so no nugu lilik taar ta muat uta ira linga bakut.

8

Ira Korin diet na tagurei tar no nudiet hartabar na kinewa

¹ Io, ma bar tasigu ta Karisito, mehet wara hapalainei muat utano harmarsai nong Kalou i ta tabar ira mataniabar na lotu ma ia ta ira tamtaman kai Masedonia. ² A tutuna bia a tamat na tinirih ga manga ubal diet senbia diet ga hung ma ra gungunuama hua diet gaam manga

lasa sakit wara hartabar, ma a linga bia bi a maris diet. ³ Iau hinawas palai bia diet ga hartabar haruat ta ing i tale bia diet na gil hua, ma senbia diet ga hartabar tamat balik mah ta ing diet ga haruat bia diet gaar tar. ⁴ Tano nudiet nemnem at diet ga manga saring mehet bia mehet na taram lah diet bia diet mah diet naga laka ta iakan ra pinapalim na harharahut tupas ira mataniabar tus ta Kalou aras Iudeia. Diet ga nas kilam bia a linga wara haguama diet bia diet na laka ta iakan ra pinapalim. ⁵ Ma pa diet ga gil hoing mehet ga lik tar hua. Taia. Diet ga luena tar balik ira nudiet nilon taar tano Watong ma mehet kanong Kalou ga sip bia diet na gil hua. ⁶ Io hua, mehet ga halilik Taitus bia na tur tikai ma muat wara harharuatanei iakan ra pinapalim na harmarsai, kanong ia nong ga hatahun lah ia naluai. ⁷ A tutuna muat manga hung ma ira linga bakut. Muat hatur kahai ra tamat na nurnur, ra pinapalim na hinhinawas, ma ira mintota. I manga mamahien ira bala muat wara harharahut ma i tamat ira numuat nemnem tupas mehet. Hoing muat tatalen taar hua, i tahut bia muat na manga lasa mah ta iakan ra pinapalim na harmarsai.

⁸ Pa iau tar ra dadas na warkurai ta muat ing iau tangai hua. Taia. Iau nem bia ena haruatanei no numuat harmarsai ma diet ira mesa ing diet manga mamahien taar hua, waing enaga nunurei bia no numuat harmarsai i tutuna bia taia. ⁹ Muat nunurei tar no harmarsai tano nudahat Watong Iesu Karisito. Ga hatur kahai ra kinkinis na watong senbia ga kap lah no kinkinis na maris wara gaia muat waing muat naga kap

lah no kinkinis na watong maram narako tano nuna kinkinis na maris.

¹⁰⁻¹¹ I nanaas taar tano nugu lilik bia i tahut ta muat bia kaiken um muat na hapataam iakan ra pinapalim nong muat gata hatahun tar ia tano tinahon i ta pataam. A tutuna bia muat ira luena wara hatahun iakan ra hartabar, senbia muat mah ira luena wara nginarau bia muat na gil hua. Ga manga mamahien ira numuat sinisip bia muat na gil ia. Ma hua mah, i tahut bia muat na hapataam ia haruat ma ing i tale bia muat na gil. ¹² Hokaiken, ing bia tikai i guama taar wara hartabar, Kalou na taram lah no nuna hartabar haruat ma ing i tale bia no tunatuna na tar. Kalou pa na lilik uta ira linga no tunatuna pai tale bia na tar.

¹³ Pa iau nem bia ena gil hamamakan ira nilon ta diet ira mesa, ma muat na kap lah ira tinirih. Taia. Iau nem bia muat bakut, ira numuat mangana kinkinis na haruat. ¹⁴⁻¹⁵ Ta iakan ra pakana bung ira numuat tamat na bunbulaan na banot ira nudiet sunupi waing ira nudiet bunbulaan balik, ing bia na hanuat tamat, na banot ira numuat sunupi. Ing dahat na ngan hua, na haruat ira nudahat kinkinis, hoing no nianga ta Kalou di ga pakat ia i tangai, “Tikai nong ga kap ra haleng, no nuna kinakap pa ga sakiit no nuna sunupi, ma ia nong ga kap ra dahina, pa ga mon sunupi.”

Pol ga tulei Taitus uras Korin

¹⁶ Ma iau tanga tahut tupas Kalou nong i ta hamamahien no bala Taitus wara gaia muat hoing i mamahien no balagu mah hua. ¹⁷ A

tutuna bia Taitus ga haut lah no numehet sin-saring tupas ia, senbia i mamahien no balana mah wara gaia muat, hua gi nem bia na haan tupas muat. Na haan taar ta muat kanong ia at i nem hua. ¹⁸ Ma mehet wara tultulei tikanei ma ia iakano tasi dahat nong tano nuna pinapalim tano tahut na hinhinawas i ta kap ra tamat na hinsang nalam in ta ira mataniabar na lotu ta ira tamtaman bakut. ¹⁹ Ma pai iakan sena mon. Ira mataniabar na lotu ta ari tamtaman diet ga pilak ia bia na haan tikai ma mehet ing mehet kapkap hani iakan ra hartabar na harmarsai. Mehet balbalaurei iakan ra hartabar waing daga lat at no Watong, ma bia mehet naga haminis no mamahien ta ira bala mehet wara tartar ra harharahut. ²⁰ Mehet balaurei timaan ia bia kaba gi tale tikai bia na tangai hagawai mehet tano numehet mangana harbalaurai ta iakan ra tamat na hartabar. ²¹ Mehet nem bia mehet na gil tiga mangana ngaas ing i takodas. Ma pataia bia i takodas tano ninaas tano Watong sena mon. Mehet nem bia na takodas mah ra matmataan ta ira mataniabar.

²² Ma mehet tulei no tasi dahat tikai ma dir. Mehet gata walar haitnei ia ta ira mangana linga ma mehet ta nas kilam no mamahien tano nuna nilon wara harharahut. Senbia kaikeken um i manga mamahien no balana wara harharahut kanong i ta so no nuna lilik taar ta muat. ²³ Taitus um, ia no nugu harhis nong i tur tikai ma iau tano pinapalim ing mamir gil nalam in ta muat. Kaikek ira airua tasi dahat um, dir airua tultulai ta ira mataniabar na lotu ta aring taman. Ma no nudir pinapalim i hatahuat ra latlaat tupas

Karisito. ²⁴ Io hua, i tahut bia muat na haminis no tutuna tano numuat harmarsai ukaia taar ta dal. Ma muat na haminis ta dal mah no burena mehet gi pirlat muat. I tahut bia muat na ngan hua waing ira mataniabar na lotu ta ira tamtaman diet naga palai timaan ta muat.

9

Pol ga haragat ira Korin bia diet na lasa wara tartar no hartabar

¹⁻² Ma pa iau supi bia ena pakpakat taar ta muat uta iakan ra pinapalim na harharahut tupas ira mataniabar tus ta Kalou aras Iudeia, kanong iau nunurei no mamahien ta ira bala muat wara tartar ra harharahut. Ta ira nugu nianga ma ira Masedonia iau la latlat muat ta iakan ra linga. Tur lah at tano tinahon ta sakit, iau git hashasasei diet bia muat aras Akaia, muat tagura taar wara hartabar. Ma no mamahien tano numuat lon i ta haragat ra haleng ta diet bia diet na papalim mah. ³ Senbia iau wara tultulei kaiken ra aitul a tasi dahat wara hamhaminis bia no numehet magingin wara latlat muat uta iakan ra linga, pai a nianga bia mon ia. Ma iau tulei dal mah bia muat naga tagura taar hoing iau ga tangai. ⁴ Hokaiken, ing bia tari ma Masedonia diet na hanuat tikai ma iau ma bia diet na nas bia pa muat tagura, mehet na hirhir bia mehet ta so no numehet lilik taar ta muat. Senbia tutuna sakit, muat na manga hirhir balik um! ⁵ Io hua, iau lik bia muat supi bia iau ni tulei ira aitul a tasi dahat bia dal na luena kol hanaluai muat ma bia dal na luena tagurei hanaluai no numuat tamat na hartabar nong muat gata luena kukubus taar

utana. Io hua, na tagura taar no numuat tamat na hartabar ma pa muat naga supi bia muat na tar ia ma ra bala ngungut.

⁶ Ma i tahut bia muat na lilik ta iakan bia siga tikai i so ra dahina, na kil ra dahina. Ma siga tikai i so ra halengin, na kil ra halengin. ⁷ Tikatikai at na tar ing i ta lik maram narako tano nuna nilon bia na tar. Waak bia na tar ma ra bala ngungut ma bia tari na duan ia, kanong Kalou i sip nong i hartabar ma ra gunuama. ⁸⁻⁹ Ma Kalou i tale bia na manga tabar muat ma no nuna tamat na harmarsai ta ira haleng na mangana linga ing muat naga manga haruat ta ira kaba linga bakut ta ira kaba bungbung. Ma na tabar muat hua waing muat naga manga huai ta ira kaba bilai na pinapalim bakut hoing no nianga ta Kalou di ga pakat ia i tangai bia,

“Iakan ra tunatuna i la tartar ra haleng na hartabar taar ta ira maris hoing tikai i manga saso.

No nuna takodasiana kinkinis na kis hathatikai.”
¹⁰ Ma nong i la tartar ira pat na dahai taar ta ira tena sinso ma ira nian wara ienien, ia mah na tar ma na hapuar ira numuat pat na dahai wara sinso ma na hatamat ira hunuena ira numuat takodasiana lon. ¹¹ Ma na hawatong muat ta ira kaba linga waing muat naga manga tamtabar haitnei ira mesa. Ma ira tunatuna diet na tanga tahut tupas Kalou ta ira numuat hartabar diet kap makai ta mehet. ¹² Hokaiken, a tutuna bia iakan ra pinapalim na harharahut ing muat gil i banot ira sunupi ta ira mataniabar tus ta Kalou. Senbia pai iakan sena mon, na gil

mah diet bia diet na manga tanga tahut tupas Kalou. ¹³ Iakan ra pinapalim na harharahut nong muat gil ia, na haminis hapalainei bia a mangana tunatuna sa muat, hua ira haleng diet naga pirlat Kalou. Diet na pirlat Kalou kanong muat taram ira linga i haruat ma no tahut na hinhinawas ta Karisito, iakano tahut na hinhinawas nong muat la tangtangai bia muat murmur ia. Ma diet na pirlat Kalou mah kanong muat manga lasa wara tartar ra tamat na hartabar taar ta diet ma ta ira mesa mah. ¹⁴ Ma ing diet sasaring wara gaia muat, ira bala diet na mur muat, kanong Kalou i ta tabar muat ma ra harmarsai i manga sakit. ¹⁵ Da tanga tahut tupas Kalou tano nuna hartabar nong i manga bilai ta ing pai tale bia dahat na tangai.

10

Pol ga balu diet ing diet ga bul hanapu ia

¹⁻² Iau Pol, nong di tangai bia a matien na tunatuna iau ing iau kis tikai ma muat ma senbia di tangai mah bia a tena paspasai iau ing iau kis helik, iau wara sarsaring muat tiga linga. Hoing tiga matien na tunatuna i hanapu habalin ia hoing Karisito ga tatalen hua, iau wara sarsaring muat bia pa muat na duan iau bia ena tatalen hoing tiga tena paspasai ing ena hanuat. A tutun iau nunurei tar bia i manga tale iau bia ena paspasai nalamina ta muat ma i nanaas bia iau ni manga balamasa hua uta diet ari ing diet lik bia mehet la tatalen taar hoing no ula hanua i lon hua. Senbia iau saring muat bia pa muat

na duan iau bia ena ma gil hua. ³ A tutuna mehet la lon taar ta iakan ra ula hanua senbia pa mehet la harharubu hoing no ula hanua i la gilgil hua. ⁴ Ira linga na hinarubu ing mehet la harharubu manei, pai haruat ma ira linga di la harubu manei kai tano ula hanua. Ira numehet linga na hinarubu a mon dadas tanai maram ta Kalou wara parparok haliarei no balo di balo bat mehet ma ia. ⁵ Mehet la durdurei haliarei ira mangana lilik na latlaat ing i wara turtur bat ira tunatuna bia kaba diet nunurei Kalou. Mehet la hishis kahai ira numehet lilik bakut, waing kaikek ra lilik naga taram Karisito. ⁶ Ma mehet tagura taar wara hapidinau ira magingin na takamola bakut. Senbia mehet na kis kahai muat tuk taar bia muat na haminis bia muat taram ta ira linga bakut.

⁷ Muat nas bia mon iau. Pa muat nas kilam tutun iau. Ing bia tikai i nunurei tar bia ia gar ta Karisito, i tahut bia na manga lilik balin bia mehet mah mehet gar ta Karisito hoing ia. ⁸ Hua mah, ing bia iau manga latlaat dahina tano tamat na kinkinis Kalou ga tar ia ta mehet wara hadadas timaan muat, ma pataia bia mehet na hagawai muat, io, pa iau na hirhir ta iakan. ⁹ Waak muat lik bia iau wara haburut muat ma ira nugu pakpakat tupas muat. ¹⁰ (Iau tangai hua kanong di tangai bia, “Ira nuna pakpakat i tirih ma i dadas, iasen bia dahat nas ia, a maluruana ia, ma ira nuna nianga a linga bia mon.”) ¹¹ I tahut bia tiga mangana tunatuna hua na lilik timaan bia asa ing mehet tangai ta ira numehet pakpakat ing mehet kis tapaka ta muat, io, mehet na gil hua mah bia mehet kis tikai ma muat.

¹² Pa mehet balamasa bia mehet na haruatanei mehet ma tari ing diet tangai bia diet bilai. Pai tale bia mehet na tangai bia mehet haruat ma diet. Ing diet haruatanei diet ma diet balin at ma diet nas kilam habalin diet ma ira nudiet nilon at, taia ta mintota ta diet. ¹³ Senbia uta mehet, ira numehet latlaat pai lakai no igah tano pinapalim nong Kalou i ta pua tar ta mehet. Taia. Mehet na latlaat sena mon uta ira linga kinam nalamn tano numehet igah. Ma muat mah kinam narako ta iakano igah. ¹⁴ Hokaiken, pa mehet lakai ira numehet igah na pinapalim. Ing bia pa mehet gaar haan tupas muat naluai, mehet gaar lakai um ira numehet igah kaiken. Senbia taia, kanong mehet ira luena wara hinahaan ma no tahut na hinhinawas ta Karisito tuk kai ta muat. ¹⁵ Ma pa mehet lat habalin mehet uta ira pinapalim gaar na mesa, hua pa mehet lakai ira numehet punpua. Mehet kis nanaho ma ra nurnur bia muat na patpatuan timaan ta ira linga muat nurnur tanai, hua ira numehet pinapalim nalamn ta muat naga tamat hanahaan. ¹⁶ Ma mehet kis nanaho ma ra nurnur bia na ngan hua waing mehet naga tale wara warawai ma no tahut na hinhinawas ta ira hanua kinau manamur ta muat. Mehet sip bia mehet na gil hua kanong pa mehet nem bia mehet na lat habalin mehet uta ira pinapalim ing ira mesa diet gil narako ta ira nudiet sibaan. ¹⁷ Senbia, “*siga nong i wara latlaat, i tahut bia na lat no Watong.*” ¹⁸ Dahat na gil hua kanong no Watong pa na nas kilam tikai bia i bilai ing bia iakano tunatuna mon na tangai habalin utana bia i bilai. Taia. Iasen bia iakano tunatuna nong

no Watong i tangai bia i bilai, io, iakano tunatuna i bilai.

11

Pol ga hakatom ira mataniabar uta kaikek ra tena bisbis

¹⁻² Iau nem bia muat na hok mon iau ing iau tatalen dahina hoira ba. Tutun, iau nem bia muat na gil hua, kanong hoing Kalou i ngalngaluan bat muat bia pa muat na gar ta tiga mesa ma senbia muat ira nuna sena mon, iau ngalngaluan bat mah muat hua. Iau ta tar bat muat wara nuna tiga tunatuna mon, ma ia ne Karisito at, waing enaga tar sei muat tana hoing tiga gamgamatien na lala na hahina. ³ Senbia iau burut bia muat na siel laah talur no numuat magingin na murmur Karisito ma ra tutuna ma ra gamgamatien na bala muat. Iau burut bia ira numuat lilik na siel laah hua hoing ne Iwa nong no sui ga lam habisbis lah ia ma no nuna keskes na mintota. ⁴ Iau tangai hua kanong ing bia ta tikai gata haan tupas muat ma ga hasasei muat ma tiga Iesu nong i mesa tano Iesu nong mehet ga hasasei muat utana, iau nunurei bia muat ga manga guama mon wara tartaram lah tiga mangana tunatuna hua. Hokaiken mah, muat la kapkap tiga mangana kinkinis i mesa tano kinkinis muat ta hatur kahai ia tano Halhaliana Tanua. Hua mah muat la guguama bia muat na kap tiga mes na hinhinawas tano tahut na hinhinawas muat ta kap timaan lah ia. ⁵ Senbia tano nugu lilik, no nugu kinkinis na apostolo pai kis napu ta dahina ta diet ing di kilam bia ira

kaba tamat na apostolo. ⁶ I tutuna dak bia pa iau manga keskes wara nianga, senbia iau hatur kahai ra mintota. Ma ta ira mangana linga iau ga gil i manga haminis hapalainei muat bia i tutuna hua.

⁷ Pa iau ga saring muat bia muat na kul iau ma ta tiga linga ing iau ga ianga ma no tahut na hinhinawas ta Kalou taar ta muat. Taia. Iau ga bul hanapu habalin iau bia muat naga kap ra tamat na kinkinis. Hoeh, iau ga gil ronga ing bia iau ga gil hua? ⁸ Ing iau ga papalim nalamin ta muat, ira mataniabar na lotu ta aring mes na taman diet ga kul iau. I hoing bia iau ga kikinai makaia ta diet wara hatahutnei muat. ⁹ Ma ing iau ga kis nalamin ta muat ma iau ga supi tiga linga, pa iau ga hatirih ta tikai ta muat kanong ira bar tasigu ing diet ga hanuat makai Masedonia diet ga banot ira nugu sunupi. Hua, pa iau ga hapupusak muat ma ra tinirih naluai ma namur mah pa ni gil hua. ¹⁰ Ing bia i tutuna bia ira tutun ta Karisito i kis taar tagu, io, i tutuna mah bia taia tikai na tale bia na tugal iau tano nugu latlaat ta iakano nugu magingin kai tano hanua Akaia. ¹¹ Hoeh, iau tangai hua kanong pa iau nem muat? Taia. Kalou i nunurei tar bia iau nem muat.

¹² Ari diet latlaat bia diet haruat ma mehet. Ma diet nem bia muat na nas kilam diet bia diet haruat ma mehet. Senbia no ngaas iau la murmur ia kaiken, iau ni gilgil at hua waing pa iau na tar ra mahua ta diet bia muat naga nas kilam diet bia mehet haruat. ¹³ Kaikek ra mangana tunatuna pa diet apostolo tutuna. Diet bisbis ma ira nudiet pinapalim ma diet harbabo

mon bia diet ira apostolo gar ta Karisito. ¹⁴ Ma waak dahat karkarup bia diet ngan hua. Satan a mah i la harbabo bia ia tiga angelo tano madaraas. ¹⁵ Io hua, pai tiga tamat na linga na kinarup bia ira nuna tultulai diet harbabo bia diet ira tultulai tano magingin takodas. Namur um diet na kap ira kunukul haruat ma ira nudiet pinapalim.

Pol ga latlaat uta ira ana tinirih

¹⁶ Iau tangai habal bia waak tikai i liklik bia iau tiga ba. Sen ing bia muat lik bia iau tiga ba, i tahut bia muat na taram lah iau hoing bia muat na taram lah tiga ba, hua enaga latlaat dahina. ¹⁷ Ing iau latlaat hua uta ira linga iau nunurei tar bia i tutun, pa iau iangianga haruat ma ing no Watong i ta tulei iau bia ena ianga hua, senbia iau iangianga hoing tiga ba. ¹⁸ Halengin diet latlaat haruat tano tintalen na latlaat tano ula hanua, hua iau mah iau ni latlaat. ¹⁹ Kanong warah, muat guama bia muat na taram lah ira ba bia diet na haianga muat kanong muat lik bia muat manga mintota. ²⁰ I tale bia ena tangai hua kanong muat la tartaram lah siga tikai ing i kurei hadadas muat ma bia i ien hapabona muat ma bia i bis laah ta linga ta muat ma bia i hatamat habalin ia ma bia i pasar ira punare muat. ²¹ Maris, iau hirhir ing iau hinawas palai bia ira numehet dadas pa ga haruat bia mehet na gil hua ta muat!*

---

* **11:21** Pol ga hasakit mon, kanong i nanaas bia ira Korin diet ga nem bia ira nudiet tena hausur na gil ra sakena ta diet. Pol ga tangai bia pa ga kanan bia na hagawai diet.

Ing bia siga tikai i balamasa bia na latlaat uta tiga linga, iau mah iau balamasa bia ena latlaat hua. Ai! Iau iangianga hoing tiga ba bia ena tangai hua. ²² A Hibru diet? Iau mah hua. Diet tano huntunaan Israel? Iau mah. Bia a tubu ne Abraham diet? Iau mah. ²³ Hoeh, diet ira tultulai gar ta Karisito? Maris, iau nunurei bia no linga iau wara tangtangai ia na kakel hoira nianga a nuna tiga tamat na ba, senbia i tutuna bia tano nugu kinkinis na tultulai iau luai ta diet bakut. Iau luai ta diet ta ira dadas na pinapalim. Ira pakaan ing iau ga kis ta ira hala na harpidinau i haleng ta ing diet. Haleng sakit ira pakaan di ga bu iau ma haleng na pakaan git huteta bia iau na maat. ²⁴ A liman na pakaan ira Iudeia diet ga dangat iau. Ma bia diet ga dangat iau hua, aitul a sangahul ma liman ma ihat na minmena tiga pakaan. ²⁵ Aitul a pakaan di ga lawat iau ma ra kalawa. Tiga pakaan di ga tut iau. Aitul a pakaan iau ga hirua ma ra mon aras na tes. Tiga kidilona bung na kasakesa ma ra bung mah iau kinas ra tingena tes. ²⁶ Iau ta murmur haitnei ira taltalona ngaas. I sala huteta bia ena hirua ta ira taah ma ta ira lima diet ira tena kikinai ma diet mah tano nugu huntunaan Israel ma diet mah ing pai Israel diet. I sala huteta bia ena hirua kaia ta ira tamat na pisa na hala ma kaia mah ra hanua bia. Iau ga wara hinirua aras na tes ma ta ira lima diet ing diet bisbis bia a tasigu diet narako ta Karisito. ²⁷ Iau ta manga papalim ma iau ta kilinganei ira dadas na tinirih. Haleng na pakaan iau git hangala, pa iau git kapkap ra sinsinua timaan. Iau nunurei

tar no kinkinis na taburungan ma no minaruk mah. Haleng na pakaan iau git lon ma pata nian. Iau ta kilinganei ra madohon ma pataia mah ta sigasigam. ²⁸ Aring mes na linga mah i tale bia ena hasasei muat tanai, senbia tiga linga ta ira kaba bungbung, iau la kilkinganei ra tinirih uta diet bakut ira mataniabar na lotu ta ira tamtaman ing iau manga lilik uta diet. ²⁹ Ing bia tikai pai manga dadas tano nuna nilon, i hoing bia iau kap tiga mangana kinkinis hua mah. Ing bia di lam harango tikai tano sakena, i la manga hatirih no nugu nilon.

³⁰ Muat ta duan iau bia ena latlaat, hua iau na latlaat utano nugu kinkinis nong pataia nugu ta dindas tana. ³¹ Kalou no Sus ana no Watong Iesu nong i daan hathatikai i nunurei tar bia pa iau bisbis. ³² Aras Damaskas no tena harbalaurai nong i napu tane Aretas no king ga hartulai bia diet na balaurei bat ira matanangas huat tano pisa na hala wara palpalim kahai iau. ³³ Senbia di ga haruha hasur iau ma tiga tamat na kalot maram ra matana kalangaar tano tamat na balo tano pisa na hala. Ma iau gaam hilau pas ia.

12

Dahat kap ra dadas maram tano Watong

¹ Muat ta hait bia ena latlaat hua. Ma iau ni ianga baa ta ira ninaas na tanua maram tano Watong ma ira linga i ta hapuasnei, senbia ira nianga na latlaat ta kaiken ra ninaas pa na harahut. ² Iau nunurei tiga tunatuna gar ta Karisito nong Kalou ga kap haut lah ia uram tano aitul a ula mawai tano sangahul ma ihat na

tinahon i ta pataam. Bia no tunatuna ga hanhut ma no palatamaina bia no tanuana ga haan talur no palatamaina, pa iau nunurei, senbia Kalou i nunurei tar. ³⁻⁴ A tutun, iau nunurei bia Kalou ga kap haut lah iakan ra tunatuna uram tano bilai na sibaan sakit. Senbia pa iau nunurei bia ga haan ma no palatamaina bia no tanuana ga haan talur no palatamaina. Kalou i nunurei tar. Ma no tunatuna ga hadadei ira linga ing pai tale bia tikai na ianga utanei. A mon hartigal bia pa na hinawas uta kaiken ra linga. ⁵ Iau na latlaat uta tiga mangana tunatuna hoing iakan ma senbia pa ni latlaat at utagu. Senbia i tutuna bia ena latlaat balik bia pataia nugu ta dadas. ⁶ Iasen ing bia iau naga wara latlaat, pa iau gar ngan hoira ba, kanong iau gaar tangai ra tutuna. Senbia iau mola bia ena latlaat, kaba tikai gi manga lik hatamat iau ma pa na nas kilam iau haruat ma ira linga iau gil bia iau tangai.

⁷ Senbia Kalou ga tar tiga linga tagu wara hang-hagawai iau, hoing bia ia tiga tukul i dingding no palatamaigu. Ma ia no tultulai gar ta Satan nong Kalou ga waak tar ia tagu bia na tar no ngunngutaan. Ma Kalou ga tar ia tagu wara hanangai iau bia pa enaga lik hatamat habalin iau uta kaiken ra tamat na linga sakit Kalou ga hapuasnei tar tagu. ⁸ Aitul a pakaan iau ga saring no Watong bia na kap sei iakan ra linga talur iau. ⁹ Ma sen ga tangai tagu bia, “No nugu harmarsai i haruat wara utaam. Tikai i dadas harsakit ing bia pataia a nuna ta dadas.” Io hua, iau manga guama bia ena latlaat balik bia pataia nugu ta dadas, waing no dadas ta Karisito naga kis tagu.

¹⁰ Ma iakan no burena bia iau guama bia pataia nugu ta dadas, ma iau guama mah ing di tangai hagawai iau ma bia ira kaba tinirih i ubal iau, ma ta ira kaba purpuruan ma ta ira kaba tirih di gil tagu. Ma iau guama bia ena kilinganei kaiken ra ngunngutaan wara gaiane Karisito. Kanong warah, ta ira pakana bung bia pataia nugu ta dindas, iau kap ra dadas.

Pol ga ngarau uta ira Korin

¹¹ Iau ta tatalen hoing tiga ba, ma senbia muat ga duan iau bia ena gil hua. Senbia gaar tahut bia muat gaar pirlat iau kanong no nugu kinkinis na apostolo pai kis napu ta dahina ta diet ing di kilam bia ira kaba tamat na apostolo. Ma a linga bia bi iau tiga tunatuna bia mon. ¹² Ing iau ga tur dadas napu ta ira tamat na tinirih iau ga gil ira tamat na pinapalim na kinarup ma ira dadas na hakilang. Ma kaiken ra linga ing i hatutuna bia tikai ia tiga apostolo. ¹³ Iau ga bul hanapu muat hoeh ta ira mes na mataniabar na lotu ta ira tamtaman? Taia, senbia i tutuna balik bia pa iau ga hapupusak muat ma ra tinirih. Maris, muat na lik luban sei iakan ra ronga iau ga gil ia ta muat!*

¹⁴ Kaiken um iau tagura wara kolkol muat tano aitul a pakaan ma pa iau na hapupusak muat ma ra tinirih kanong pa iau wara hanawaan muat uta ira numuat linga. Taia. Iau wara hanawaan tus muat. Iakan gaar palai ta muat kanong ira

---

* **12:13** Pol ga hasakit mon kanong i nanaas bia ira Korin diet ga nem bia ira nudiet tena hausur na hatirih ira nudiet nilon. Senbia Pol pa ga gil tiga ronga hua ta diet.

nat na bulu pa diet la tamtabar ira adiet sus. Ira adiet sus diet la tamtabar ira nati diet. ¹⁵ Hua, iau manga guama bia ena tar sei bakut ira nugu linga ma no nugu kidilona nilon mah wara gaia muat. Ing iau manga nem muat hua, hoeh, na hapuka balik ira numuat nemnem taar tagu? ¹⁶ Ma aring ta muat, muat tangai bia, “A tutun, pa ga hapupusak dahat ma ra tinirih, senbia a keskes na tunatuna ia ma ga hakuni dahat ma ira kaba bisbis.” ¹⁷ Hoeh, ira tunatuna ing iau ga tulei ukai ta muat, diet ga ngan hoing ira gotgotuana tunatuna ma diet ga hapataam ira numuat linga? Taia. ¹⁸ Iau ga halilik Taitus bia na haan ukaia ta muat ma iau ga tulei no tasi dahat tikai ma ia. Hoeh, Taitus ga hagawai muat wara kap harharahut? Taia. Muat nunurei tar bia mamir ga tur tikai mon tano numamir kidilona lilik ma ira numamir tintalen ga tiga mangana mon.

¹⁹ Ing muat waswas kaiken ra nianga muat lik dak bia mehet tur ra warkurai ra matmataan ta muat wara turtur bat ira sakana nianga tupas mehet. Senbia pataia. Ing mehet ianga hua, mehet tur ra matmataan ta Kalou ma tano numehet kinkinis narako ta Karisito. Bar bilai na harhis, ira linga bakut ing mehet gil, mehet gil wara hadadas muat. ²⁰ Iau burut bia ena ma nas muat bia pa muat na haruat ma ing iau nem bia ena nas muat hua. Ma iau burut mah bia muat na nas iau bia pa iau haruat ma ing muat sip tar hua. Iau burut bia a mon harngangaar nalamin ta muat, ma a mon bala ngungut, ira tuntunur hararasanai, no magingin

na pinpinas hagahai tikai, ma pataia ta bilai na tinaram. Iau burut bia ari diet na mangaha ta ira tamat na mahua na lualua ma ari diet malmala tamat. ²¹ Iau burut bia no nugu God na bul hanapu iau ra matmataa ta muat ing iau ni haan tupas habalin muat. Iau burut bia ena ma nas ra haleng ta muat ing muat ga gil ra sakana magingin naluai ma pa muat lilik pukus ta ira bilingana magingin, no magingin na sinsinua tikai ma tikai gar na mesa, ma ira magingin na hilawai. Iau burut bia ena ma nas muat hua ma iau na tapunuk ma ena suah panei muat.

13

No nianga na hatumarang

¹ Kaiken um no aitul a pakaan ena ma kol muat. Iau na gil hua haruat ma ing ira nianga ta Kalou di ga pakat i tangai bia, “*da kap airua bia aitul a hinhinawas palai wara hatutuna no linga.*” ² Tano nugu airua na harkol iau gata tar ra hatumarang tupas muat. Ma kaiken iau kis tapaka ta muat iau wara hatumarang habalin muat hoken: ing ena tapukus ukaia ta muat pa ni ma hok diet ing diet ga gil ra sakana magingin naluai, ma pa ni hok mah diet ira mesa. ³ Ma iau ni ngan hua kanong muat nem bia ena hatutuna bia Karisito mon nong i haianga muat makai narako tagu. Pai malmalunga ing i papalim kaia nalamin ta muat. Taia. I dadas nalamin ta muat. ⁴ A tutun, di ga lau tar ia tano ula kabai ing pataia a nuna ta dadas. Senbia i lon tano dadas ta Kalou. Hua mah, narako ta Karisito pataia numehet ta dadas. Senbia mehet lon tikai ma ia

kanong mehet hatur kahai no dadas ta Kalou. Ma mehet na hatur kahai iakano dadas ing mehet na me papalim ta muat.

⁵ I tahut bia muat na nas mur habalin muat wara nunurei bia muat kis taar ta ira linga dahat nurnur tanai. Kaia, muat walar muat. Hoeh, pa muat nas kilam bia Iesu Karisito i kis narako ta muat? Iasen bia muat puka balik tano numuat walwalar, i haminis bia Karisito pai kis narako ta muat. ⁶ Ma iau nurnur taar bia muat na nas kilam bia pa mehet puka tano walawalar. ⁷ Mehet sasaring tupas Kalou bia pa muat na gil ta sakena. Pa mehet sasaring hua wara hamhaminis bia mehet ta tur dadas tano walawalar. Taia. Mehet sasaring hua waing muat naga gil ing i takodas, ma a linga bia bi i nanaas taar bia mehet ta puka. ⁸ Senbia pa mehet tale bia mehet na gil ta linga wara turtur bat no tutuna. Taia. Mehet tur wara gaiana no tutuna. ⁹ Mehet guama ing muat dadas senbia pataia numehet ta dadas. Ma mehet sasaring uram naliu bia muat na hanuat takodas balin. ¹⁰ Ma iakan no burena bia iau pakpakat kaiken ra linga ing iau kis tapaka baa ta muat, kanong ing iau na haan tupas muat iau mola bia ena tar ra dadas na harpidinau taar ta muat haruat ma no nugu kinkinis na gil warkurai. No Watong ga tar iakano kinkinis na warkurai tagu bia enaga hadadas muat, ma pai wara gilgil haliarei muat.

¹¹ Bar tasigu ta Karisito, iau wara haphap-ataam um no nugu pakpakat. I tahut bia muat na gil hatakodasnei habalin muat ma muat na taram lah ira nugu nianga na harharagat. Muat

na tur tikai mon ma tiga kapawena lilik ma muat na kis ma ra malum. Ma Kalou nong i la tartar ra harmarsai ma ra malum na kis tikai ma muat.

¹² Muat na karo hargilasanei muat ma muat na gawanei harbasiane muat ma ra tahut na magingin.

¹³ Ma ira mataniabar tus ta Kalou bakt diet tula harkaro ta muat mah.

¹⁴ Iau sasaring bia no Watong Iesu Karisito na marsei muat bakt, ma bia Kalou na sip muat bakt, ma bia muat na tiktikai ma no Halhaliana Tanua.

No Tahut na Hinhinawas
The New Testament in the Hinsaal dialect of the
Patpatar language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Hinsaal long Niugini
copyright © 2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Hinsaal (Patpatar)

Dialect: Hinsaal

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 5 May 2022

0e2956ed-d793-5e92-aa0c-5c3432c69108